

3. Кротовская Я.А. Учебник польского языка для институтов и факультетов иностранных языков / Я.А. Кротовская, Л.Г. Кашкуревич. – М.: Высш.шк., 1987. – 403 с.

4. Мацюк В. В. Тестування як засіб підвищення об'єктивності оцінки / В. В. Мацюк // Збірник наукових праць (Матеріали науково-практичної конференції «Інформаційні технології в освіті» (16-18 травня 2001р.)). – Бердянськ: БДПІ, 2001. – С. 177-184.

Дворянчикова С. Є.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Київського національного університету технологій та дизайну

м. Київ, Україна

**ОСОБИСТІТЬ ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА
ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ
СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ
З УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ**

Репутація цивілізованої країни, котра наголошує на європейській інтеграції, вдале географічне положення, якісна фундаментальна академічна школа та помірна вартість навчання залишаються важливими чинниками для здобуття іноземцями вищої освіти в Україні. Як відомо з інформації, яку нещодавно оприлюднив Український державний центр міжнародної освіти, у наших вищих навчальних закладах навчається майже 65 тисяч іноземних студентів зі 148 країн світу. Значна частина з них прибуває з Азербайджану, Туркменістану, Грузії, Узбекистану, крім того, є громадяни Індії, Нігерії, Марокко, Йорданії, Іраку, Китаю. Найчастіше ця категорія абітурієнтів обирає державні університети Києва, Харкова, Одеси, Дніпра, Запоріжжя, бо ці виші мають широке визнання та входять до міжнародних рейтингів. Лікувальна справа, менеджмент, стоматологія, фінанси та кредит, правознавство, фармація, економіка підприємства, облік і аудит, мі-

жнародна економіка, будівництво залишаються пріоритетними спеціальностями для іноземної молоді [1]. Іноземні студенти можуть бути зарахованими до спеціалізованих підготовчих відділень, отримати дипломи бакалавра та магістра європейського зразка, здобувати наукові ступені доктора філософії та доктора наук. Навчання зазвичай пропонується українською, англійською чи російською мовами. Програми міжнародного співробітництва та академічної мобільності, інтернаціоналізація освітнього процесу передбачають орієнтацію загальноприйнятої модульної структури на особистість студента. Вивчення «масового попиту на більш сучасну освіту» (за влучним виразом з TEDx talk виступу К. Бунстра, авторки «Маніфесту змін в освіті. Від статусів і системи до цінностей і різноманіття») дозволяє дійти до думки, що «люди є принципово більш щасливими, ефективними і демонструють більшу схильність до продуктивності, співробітництву й миру, коли їхні власні таланти, інтереси і здібності ставляться в центр уваги» [7]. Вищезазначеним зумовлюється актуальність доповіді, мета якої – розглянути чинники формування світогляду студентів-іноземців під час опанування мовами навчання через особистість педагога-філолога, котрий у свою чергу отримав належну професійну підготовку. Світогляд як форма самосвідомості людини, системне осмислення відносин між нею і світом формується внаслідок практичного освоєння особою духовної культури суспільства, пануючих у ньому філософських, моральних, пізнавальних, естетичних, політичних, правових, громадянських та ін. ідеалів і поглядів.

У доповіді ЮНЕСКО «Шість способів забезпечити вищу освіту кожному» (квітень 2017 р.) зазначається, що попит на неї в світі буде продовжувати неухильно зростати [9]. Згідно з європейськими проектами TUNING «Рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм» і «Опорні точки для проектування і реалізації ступеневих програм в галузі освіти», з переліку сучасних ключових загальних та спеціальних компетентностей педагогів можна виокремити наступні: здатність до критики та самокритики, здатність поліпшити свої власні навченість і діяльність, ініціювати складні соціальні процеси у своїй професійній області і лідирувати в них, здатність ідентифікувати, аналізувати, синтезувати, оцінювати проблеми і розробляти рішення, мі-

цні знання професії на практиці, компетентність у спільному вирішенні проблем, що стосуються питань освіти, здатність критично ставитися до широких наслідків застосування знань в конкретних освітніх і професійних контекстах та спроможність адаптувати практики до конкретних освітніх ситуацій [4; 8]. Щодо українських професійних вимог до освітян, то вони, за думкою члена Національної команди експертів з реформування вищої освіти, В. Є. Бахрушина, поки мають далеко не всі результати навчання, необхідні для підготовки кваліфікованого сучасного фахівця. Наприклад, за даними Організації економічного співробітництва і розвитку, відомо, що фінська освіта і наука мають одні з найкращих показники у світі, при чому наголошується, що принципова довіра до працівника освіти, можливість професійного використання їм таких методів та засобів, які він вважає доцільними задля забезпечення зразкової якості навчання, відіграє не останню роль у цих здобутках. З боку держави виші отримують підтримку у процесі забезпечення якості від Національної ради з оцінювання вищої освіти Фінляндії, котра систематично впроваджує принцип «оцінювання замість інспектування» [3, с. 83]. В. М. Співаковський, президент корпорації «Гранд», у своєму блозі на сайті «Освіта.UA» пише про проблеми підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників та спонукає колег перелічити необхідні для викладачів знання, якості, компетенції, вдачу та здібності. Варто погодитися з дописувачами, які зазначають, що вчитель повинен бути справжнім харизматичним провайдером освіти, тьютором, коучем, фасилітатором, компетентним креативним фахівцем, маючи освіту на межі різних предметів. Ефективний викладач вбачається модератором процесу засвоєння і використання інформації, що вміє узагальнити і виокремити головний інформаційний посил, зберігаючи індивідуальний підхід до кожного учня [6].

Питання цінностей власне філологічної освіти теж цікавить дослідників, так, Г. О. Островська слушно зазначає, що серед завдань Національної стратегії розвитку освіти бачимо спрямування уваги на естетику слова через мовний аспект, «посилення ролі літератури та мистецтва на виховання і розвиток молоді», для чого з позицій концепції «діалогу культур» та світоглядного плюралізму передбачається

ся «створення екзистенційно-світоглядної моделі та принципів мислення і діяльності особистості, формування аксіологічного світогляду і почуття причетності до світової гуманістичної культури та загальнолюдського морально-естетичного досвіду, де фундаментальні цінності є безумовним пріоритетом». Інакше кажучи, бачимо, що насправді філологам багато в чому надається прерогатива формувати філософію освіти, сприяти розвитку світогляду як самих педагогів, так і учнів, розкривати сутнісні риси загальнолюдської та національної самосвідомості в їх співіснуванні задля гуманізації навчання та інших видів суспільної діяльності в цілому [5].

З нашого погляду, для розширення українського сегменту міжнародних освітніх послуг має сенс розуміти без перебільшення унікальну роль викладача-філолога у специфічному процесі навчання студентів, що приїждять з інших країн. Фахівець-філолог, який проводить багато часу з іноземним контингентом, спроможний грамотно інтерпретувати літературу, історію та соціально-політичні процеси, мотивувати до навчання, створювати міжнародний імідж не тільки вишу, а й країни взагалі. За типом матеріалу вивчення української та російської мов як іноземних, подібно до більшості дисциплін у європейських вишах, зорієнтовані на ринок праці, на практичний застосунок, тобто на компетентності, які студенти використовуватимуть під час навчання та роботи. У якості засобу, що сприяє формуванню світогляду інокомунікантів, ми пропонуємо, наприклад, впровадження навчально-методичного комплексу матеріалів лінгвокультурного спрямування, котрий можна застосовувати як для індивідуальної, так і для проектно-командної роботи у групах. У межах одної теми студенти можуть виконувати різні завдання відповідно до спеціалізації, рівня підготовки, закладеним програмами нормам часу тощо.

Отже, бачимо, що фахівець-філолог, відносно до теми нашого повідомлення, є високо затребуваним спеціалістом, котрий водночас має великий потенціал і відповідальність у формуванні світогляду студентів-іноземців.

Література:

1. Актуальні статистично-аналітичні показники надання освітніх послуг іноземцям [Електронний ресурс]. // Сайт Українського державного центру міжнародної освіти МОН України. – Режим доступу : <http://intered.com.ua/Актуальні-статистично-аналітичні-показники>
2. Бахрушин В. Є. Професійні стандарти педагогів: світовий досвід [Електронний ресурс]. / В. Є. Бахрушин // Сайт Osvita.ua. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reform/55421/>
3. Калашнікова С. А. Забезпечення якості вищої освіти: модель Фінляндії / С. А. Калашнікова // Вища освіта України. – № 1, додаток 2. – 2012. – С. 76–90.
4. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання / пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д. техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича. – Київ : ТОВ Поліграф плюс, 2016. – 80 с.
5. Островська Г. О. Цінності філологічної освіти [Електронний ресурс]. / Г. О. Островська // Сайт Івано-Франківського ОІППО – Режим доступу : <http://www.ippo.if.ua/index.php/component/content/article/82-uncategorised/591-2012-09-20-06-42-14>
6. Співаковський В. М. Чому у нас винен у всьому учитель? [Електронний ресурс]. / В. М. Співаковський // Сайт Osvita.ua. – Режим доступу : <http://osvita.ua/blogs/55491/>
7. Boonstra C. A Manifesto for change in Education. From Status & System to Value & Variety [Electronic Resource] / C. Boonstra. – Retrieved from : <http://claireboonstra.com/manifesto/>
8. Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education [Electronic Resource]. – Retrieved from : <http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/269-reference-points-for-the-design-and-delivery-of-degree-programmes-in-education.html>
9. Six ways to ensure higher education leaves no one behind [Electronic Resource]. – Retrieved from : <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002478/247862E.pdf>